

Høringsinnspill statsbudsjett 2022

Nok. Norge er paraplyorganisasjonen til landets Nok.-sentre (tidl. Smiso, Smsø, Bris). Det finnes 21ⁱ lavterskel sentre i Norge, 15 av dem er med i paraplyen. Ifølge en evaluering fra NOVA (2017) får brukerne et tilbud på sentrene som de ikke får andre steder.

På sentrene kan utsatte for seksuelle overgrep og pårørende få hjelp til å bearbeide det som har hendt og forstå egne reaksjoner. Tilbudet er gratis, lavterskel og fleksibelt, og et supplement til offentlig helsehjelp. Mange bruker lang tid før de forteller noen om overgrepet, og fastleger og hjelpeapparat er gjerne ikke kjent med overgrepshistorien. Ofte er sentrene en støtte i møte med disse tjenestene og bidrar til at den enkelte får bedre og mer relevant hjelp.

Sentrene jobber også med forebygging i skolen. De er en fagressurs i kommunene og tilbyr kompetanseutvikling og rådgivning til andre fagpersoner som står i vanskelige overgrepssaker.

I 2020 mottok sentrene 38 359 henvendelser, som er det høyeste tallet som er registrert noen gang.ⁱⁱ

- 1 av 3 kvinner og 1 av 10 menn har opplevd seksuelle overgrep. En tredjedel av disse ble utsatt første gang som barn. 1 av 10 kvinner har vært utsatt for voldtekt.
- Seksuelle overgrep medfører økt risiko for psykiske lidelser, somatiske sykdommer og arbeidsuførhet.ⁱⁱⁱ
- Vi vet at god hjelp til utsatte for seksuelle overgrep er med på å forebygge at de blir utsatt for nye overgrep.
- I dag er sentrenes finansiering varierende ut fra kommuneøkonomien og basert på en 20 – 80 modell, der de kommunale tilskuddene utløser inntil 80 % statlige midler. Dette er en svært ressurskrevende ordning som gjør driften uforutsigbar.
- En rapport fra Oslo Economics (2020, på oppdrag fra Bufdir), konkluderer med at dagens finansieringsordning gjør de minste sentrene sårbare og er til hinder for et likeverdig tilbud over hele landet. **De foreslår i stedet statlig fullfinansiering med en variabel komponent for å styrke de mest sårbare sentrene.**
- Ifølge Bufdir vil den anbefalte løsningen innebære en økning på omlag 50 millioner til sentrene over statsbudsjettet.

Kap. 840 Tiltak mot vald og overgrep

Post 61 Tilskot til incest og valdtektssenter, overslagsløyving

Prop. 1 S foreslår å videreføre finansieringsordningen for sentrene for budsjettåret 2022. Dagens ordning er svært ressurskrevende og gjør driften uforutsigbar. Det er vanskelig å få et likeverdig tilbud over hele landet, og de minste sentrene er spesielt sårbare. Nok. Norge mener det haster å sette i gang implementeringen av en ny finansieringsordning:

- En ny finansieringsordning vil føre til mer stabil drift, bedre bruk av sentrenes ressurser, bedre bemanning og bedre rekkevidde for tilbudet. Styrking av sentrene er et viktig tiltak for bedre hjelp, økt kompetanse i tjenestene og mer forebyggende arbeid.

Forslag til komitétekst:

Sentrene mot incest og seksuelle overgrep er et viktig lokalt lavterskeltilbud og en fagressurs med verdifull spisskompetanse på seksuelle overgrep. Familie- og kulturkomiteen anerkjenner betydningen av et likeverdig tilbud over hele landet og viser til rapporten fra Oslo Economics (2020) med anbefaling om en ny finansieringsordning med statlig fullfinansiering av sentrene.

Kap. 840 Post 61 økes med 50 millioner kroner i statsbudsjettet for 2022. Komiteen ber om at en ny ordning med statlig fullfinansiering iverksettes i budsjettåret og videreføres for fremtiden.

ⁱ Prop. 1 S 2022 oppgir at det er 22 sentre, men det er kun 21 sentre på landsbasis, etter at senteret i Alta ble lagt ned 01.01.21.

ⁱⁱ Prop. 1 S 2022 oppgir at sentrene har hatt en nedgang i antall brukere på senteret i 2020. Vi vil bemerke at i samme periode har antall henvendelser til sentrene økt, og er høyere enn noen gang. Nedgang i besøk på senteret skyldes pandemien, da sentrene tidvis har måttet holde stengt for fysisk besøk. De har likevel vært tilgjengelige på ulike måter med telefon, videosamtaler, utendørs møter og e-post. Pågangen til sentrene har steget jevnt de siste årene.

ⁱⁱⁱ Kilder: Folkehelseinstituttet: Vold og seksuelle overgrep fhi.no

Thoresen m. fl. 2014 Vold og voldtekt i Norge. En nasjonal forekomststudie av vold i et livsløpsperspektiv. NKVTS

Steine m.fl. 2020, Seksuelle overgrep i barndommen og arbeidsuførhet i voksen alder. Tidsskrift for psykologforeningen.